بین الملل

عقب‌نشینی مجدد ترامپ از ادعای اقدام علیه ایران

رئیس جمهوری آمریکا بار دیگر مجبور به عقب‌نشینی از ادعای خود مبنی بر اقدام نظامی علیه ایران شد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، دونالد ترامپ دوشنبه شب با انتشار مطلبی در شبکه اجتماعی «تروث سوشال» برای چندمین بار از ادعای خود مبنی بر حمله نظامی به ایران عقب‌نشینی کرد و مدعی شد که این تصمیم را بنا به درخواست رهبران عربستان، امارات و قطر و به دلیل آنچه وی «در جریان بودن مذاکرات جدی با تهران» اعلام کرد به تعویق انداخته است. رئیس‌جمهور آمریکا در توجیه این اقدام خود ادعا کرد که تصمیم بن حمد آل ثانی امیر قطر، محمد بن سلمان ولیعهد عربستان و محمد بن زاید حاکم امارات، از او خواسته‌اند حمله نظامی برنامه‌ریزی شده علیه ایران را که قرار بود سه شنبه انجام شود، متوقف کند. ترامپ در ادامه افزود که به عقیده این رهبران عرب، توافقی حاصل خواهد شد که برای آمریکا و همه کشورهای خاورمیانه و فراتر از آن قابل قبول خواهد بود. این ادعاهای رئیس‌جمهور آمریکا در حالی مطرح می‌شود که وی مدعی شده توافق احتمالی شامل عدم دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای است؛ با این حال جمهوری اسلامی ایران بارها صراحتاً اعلام کرده است که در این مرحله هیچ‌گونه مذاکره‌ای درباره موضوع هسته‌ای نخواهد داشت و برنامه هسته‌ای کشور نیز همواره صلح‌آمیز بوده و به هیچ وجه در جهت تسلیحاتی قرار ندارد.

در همین رابطه «جفری ساکس» متفکر آمریکایی و رئیس شبکه راه‌حل‌های توسعه پایدار سازمان ملل اظهار کرد: آمریکا گزینه نظامی موثری علیه ایران ندارد و هرگونه حمله جدید منجر به خسارات گسترده‌ای برای کشورهای حوزه خلیج فارس و اقتصاد جهانی خواهد شد. ساکس احتمال اینکه ترامپ جنگ جدیدی را علیه ایران آغاز کند، رد کرد و گفت: تهدیدهای او لزوماً به معنای وجود توانایی واقعی برای اجرای این گزینه بدون هزینه‌های سنگین نیست چراکه از سرگیری بمباران یک اشتباه بزرگ برای آمریکا و کشورهای منطقه خواهد بود.

جهان خواهان جنگ با ایران نیست

«خواجه محمد آصف» وزیر دفاع پاکستان با تمجید از روحیه قوی ایران در ایام جنگ تحمیلی، گفت: احتمال آغاز جنگی دیگر بسیار کم است زیرا هیچ کشوری از جمله همسایگان ایران در آن سوی خلیج فارس حاضر جنگ علیه تهران نیست و اسرائیل در این مسیر تنها مانده است؛ چراکه افکار عمومی جهان و حتی آمریکا نیز مخالف جنگ انتخابی واشنگتن هستند.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا «خواجه محمد آصف» طی اظهاراتی در برنامه سیاسی شبکه جیو نیوز در اسلام‌آباد با اشاره به دیدار اخیرش با هیات جمهوری اسلامی ایران در حاشیه نشست وزرای دفاع کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای در بیشکک گفت که آنان عزم و روحیه فوق‌العاده‌ای دارند و ما از اینکه ایران برای پیشبرد دیپلماسی به پاکستان اعتماد دارد قدردانی می‌کنیم. وی افزود: تصور نمی‌کنم که جنگ دوباره آغاز شود. امروز ما شاهد مخالفت شدید مردم کشورهای جهان علیه یک جنگی هستیم که آنان آن را جنگ انتخابی (آمریکا) می‌دانند. حتی افکار عمومی در آمریکا مخالف جنگ هستند. وزیر دفاع پاکستان اظهار داشت که تصور نمی‌کنم احتمال ازسرگیری مجدد جنگ وجود داشته باشد البته اسرائیل و یا شاید دو سه کشوری بخواهند که جنگ طولانی شود و آمریکا به نیابت از آنان بجنگند وی تاکید کرد: روابط پاکستان با ایران بسیار دیرینه است و ما پیوند زیادی و همسایگی با قدمت هزاران سال داریم لذا معتقدم که حتی کشورهای همسایه ایران در آن سوی خلیج فارس نیز حاضر جنگ نیستند. خواجه محمد آصف افزود: برای ما موضع چین و روسیه مهم است. دیدگاه آنان بسیار روشن بوده و قابل درک است که آنان در کنار دیگر کشورها هرگز حاضر جنگ علیه ایران نیستند.

آغاز رزمایش تسلیحات هسته‌ای ارتش روسیه

وزارت دفاع روسیه از اجرای رزمایش سه رزمه نیروهای هسته‌ای این کشور خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، وزارت دفاع روسیه دیروز سه‌شنبه با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که نیروهای مسلح این کشور از ۱۹ تا ۲۱ ماه مه (۲۹ اردیبهشت تا ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۵) رزمایشی را با محوریت «آمادسازی و به‌کارگیری نیروهای هسته‌ای در صورت تهدید تجاوز» برگزار می‌کنند. به گزارش فرانس ۲۴، طبق بیانیه این وزارتخانه در این رزمایش بیش از ۶۵ هزار نیرو و ۶۰ - ۷۸۰ نوع تجهیزات و تسلیحات از جمله بیش از ۳۰۰ پرتابگر موشک مشارکت خواهند داشت. همچنین هواپیماها، زیردریایی‌ها و زیردریایی‌های هسته‌ای نیز در این رزمایش به ایفای نقش می‌پردازند. وزارت دفاع روسیه افزود که پرتاب آزمایشی موشک‌های بالستیک و کروز نیز در دستور کار این رزمایش قرار دارد. در بخش دیگری از این بیانیه به مسائل مربوط به «مانور مشترک و استفاده از تسلیحات هسته‌ای مستقر در خاک جمهوری بلاروس» نیز اشاره شده است. روسیه پیشتر سامانه موشکی هسته‌ای «اورشنیک» را در بلاروس، همسایه ناتو، مستقر کرده است. رزمایش تسلیحات هسته‌ای ارتش روسیه در حالی از دیروز شروع شده که اوکراین در روزهای اخیر حملات پهپادی خود را علیه مواضع روسیه تشدید کرده و همچنین ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه نیز عازم سفر ۲ روزه به چین می‌شود. همچنین این رزمایش چند ماه بعد از آنکه آخرین پیمان کنترل تسلیحات هسته‌ای باقی مانده بین روسیه و ایالات متحده فروپاشید اجرا می‌شود.

پزشکیان: اشتغال پایدار اولویت دولت در شرایط جنگ است

حمایت‌های معیشتی باید هدفمند باشد

رئیس جمهور در نشست تخصصی با مدیران وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ضمن بررسی آخرین وضعیت معیشت خانوارها، بازار کار، بیمه بیکاری و اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی، بر ضرورت مدیریت هدفمند تبعات اقتصادی جنگ، ایجاد اشتغال پایدار برای آسیب‌دیدگان، تقویت سیاست‌های حمایتی و اصلاح الگوی مصرف در دستگاه‌های اجرایی تأکید کرد.

به گزارش سرویس سیاسی زمان، مسعود پزشکیان در ادامه روند پایش‌های میدانی، ارزیابی‌های تخصصی و نظارت مستمر دولت بر عملکرد دستگاه‌های اجرایی، با حضور در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در نشستی تخصصی با وزیر، معاونان و مدیران ارشد این وزارتخانه، آخرین وضعیت شاخص‌های حوزه رفاه اجتماعی، بازار کار، حمایت‌های معیشتی و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی ناشی از شرایط جنگی اخیر را مورد بررسی دقیق قرار داد. در این نشست، گزارش جامع از وضعیت حقوق و درآمد کارکنان، شرایط معیشتی بازنشستگان، روند اجرای سیاست‌های حمایتی، وضعیت بازار کار، آمار اشتغال و بیکاری، آثار اجتماعی و اقتصادی جنگ، روند پرداخت بیمه بیکاری به افراد آسیب‌دیده و همچنین نحوه اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی ارائه شد. مسئولان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در این جلسه با تشریح آخرین وضعیت اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی، گزارشی از میزان آسیب‌دیدگی برخی مشاغل و واحدهای تولیدی و خدماتی در پی شرایط جنگی و اختلالات اقتصادی ناشی از آن ارائه کردند و اقدامات انجام‌شده برای حمایت از کارگران، کارمندان، اقشار کم‌درآمد و خانوارهای آسیب‌پذیر را تشریح کردند.

رئیس‌جمهور پس از استماع گزارش‌ها، ضمن بررسی دقیق مسایل مطرح‌شده، دستورات لازم را برای تسریع در اجرای برنامه‌های حمایتی، ارتقای کارآمدی نظام رفاهی و کاهش فشارهای اقتصادی بر اقشار مختلف جامعه صادر کرد.

پزشکیان در این نشست با تأکید بر ضرورت مدیریت علمی و هدفمند تبعات اقتصادی و اجتماعی جنگ، اظهار داشت: برای تعلیه بر آثار و پیامدهای ناشی از جنگ باید با تدبیر، برنامه‌ریزی و نگاه بلندمدت عمل کرد. برخی اقدامات فعلی اگرچه برای کنترل شرایط ضروری است، اما در عمل به‌مثابه مُسکن و درمان موقت محسوب می‌شود و لازم است برای حل ریشه‌ای مشکلات اقتصادی و اجتماعی، برنامه‌ریزی ساختاری و پایدار صورت گیرد.

رئیس جمهور با اشاره به اهمیت بسیار نامبردگان ۳۸ روز بمباران مشترک آمریکا و رژیم صهیونیستی، مشخص نیست ادامه این حملات چه دستاوردی خواهد داشت. واشنگتن پست نوشت ایران همچنان حدود ۷۰ درصد ذخایر موشکی پیش از جنگ خود را حفظ است؛ این در حالی است که ارتش آمریکا بخش بزرگی از ذخایر موشک‌های پدافندی و تسلیحات دوربرد خود را مصرف کرده است. این روزنامه هشدار داد اگر ترامپ تصمیم بگیرد حملات را از سر بگیرد و حتی زیرساخت‌هایی مانند نیروگاه‌ها و پل‌های ایران را هدف قرار دهد، پاسخ ایران می‌تواند وضعیتی را ایجاد کند که افزایش ۵۰ درصدی قیمت نفت در ماه‌های اخیر را در برابر آن ناچیز جلوه دهد. رسانه آمریکایی همچنین سناریوی اعزام نیروی زمینی آمریکا به ایران را بسیار خطرناک توصیف کرد و نوشت حتی تصرف جزیره خارک یا دستیابی به ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران به حضور هزاران نیروی آمریکایی برای هفته‌ها در خاک ایران نیاز دارد. واشنگتن پست افزود تصرف جزیره خارک نیز مشکل را حل نمی‌کند، زیرا هزاران نیروی نفتکدار آمریکایی در جزیره‌ای کوچک در نزدیکی خاک ایران، به اهدافی آسان برای حملات ایران تبدیل خواهند شد. این گزارش تاکید کرد سیاست محاصره دریایی ایران که از ۱۳ آوریل آغاز شد نیز شکست خورده است. بر اساس برآوردهای اطلاعاتی آمریکا، اعمال فشار اقتصادی شدید علیه ایران دست‌کم سه تا چهار ماه زمان نیاز دارد و حتی پس از آن نیز تسلیم ایران دور از ذهن است. این روزنامه همچنین هشدار داد ادامه انسداد منتقابل تنگه هرمز و محاصره دریایی، هر روز خسارت بیشتری به اقتصاد جهان وارد می‌کند.

ترامپ گزینه نظامی ندارد، باید توافق کند

روزنامه واشنگتن پست در تحلیلی با انتقاد از رویکرد دولت آمریکا در جنگ علیه ایران نوشت «دونالد ترامپ» پس از ناکامی در بازگشایی تنگه هرمز و عدم دستیابی به اهداف نظامی، اکنون با جنگی مواجه است که برخلاف وعده اولیه‌اش وارد سومین ماه شده و گزینه‌های نظامی آمریکا نیز پرهزینه، خطرناک و فاقد تضمین موفقیت هستند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، روزنامه آمریکایی «واشنگتن پست» در تحلیلی نوشت ترامپ پس از بازگشت از نشست با «شی جین‌پینگ» رئیس‌جمهور چین، نتوانست حمایت پکن برای بازگشایی تنگه هرمز را به دست آورد و اکنون باید راهی برای خروج از جنگی پیدا کند که گفته بود «چهار تا پنج هفته» طول خواهد کشید اما اکنون وارد سومین ماه خود شده است.این روزنامه نوشت بسیاری از «اژدهای پشت‌میزنشین» از ترامپ می‌خواهند بار دیگر حملات علیه ایران را آغاز کند، اما این افراد توان واقعی نیروی هوایی آمریکا را بیش از حد ارزیابی کرده و توان پاسخ ایران را دست‌کم گرفته‌اند.

واشنگتن پست تاکید کرد با توجه به نتایج

وزارت اطلاعات خبر داد:

انهدام ٤ هسته از تروریست‌های آمریکایی - صهیونیستی

وزارت اطلاعات در اطلاعیه‌ای از انهدام چهار هسته از تروریست‌های تکفیری دشمن آمریکایی-صهیونیستی در جنوب شرق کشور خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازایرنا، در اطلاعیه وزارت اطلاعات آمده است: به استحضار شهروندان گرامی می‌رساند طی یک سلسله عملیات منسجم و به هم پیوسته توسط سربازان گمنام امام زمان(عج الله) در اداره‌کل اطلاعات استان سیستان و بلوچستان، چهار هسته تروریستی دشمن آمریکایی-صهیونی شناسایی و ۱۹ نفر از مزدوران این شبکه‌های تروریستی-تکفیری که تحت هدایت مستقیم سرویس‌های جاسوسی دشمن صهیونی یا گروهک‌های وابسته به آنها بودند، پیش از انجام اقدامات تروریستی و خرابکارانه بازداشت شدند. این اطلاعیه می‌افزاید: از محل اختفاء و خانه امن مزدوران دستگیر شده، مقادیر قابل توجهی از انواع سلاح‌های سبک و نیمه‌سنگین جنگی از جمله یک قبضه نوشکا، دو قبضه آربی جی ۷ به همراه ۷ قبضه موشک مربوطه، یک قبضه سلاح آمریکایی ام۴، ۵ قبضه کلاشینکوف، ۶ قبضه کلت کمری و حجم زیادی مهمات و فشنگ‌های مربوط به سلاح‌های یادشده و دو عدد دوربین نظامی-تابلوی بایست و بازرسی، ماینر و انواع سلاح‌های سرد کشف و ضبط شد. بر اساس این اطلاعیه، تعالب مزدوران بازداشت شده از اتباع بیگانه بوده که پس از جذب و عضویت در گروهک‌های تروریستی تکفیری مستقر در کشورهای همسایه و گذراندن آموزش‌های نظامی و انفجاری، وارد کشور شده و قصد انجام اقدامات خرابکارانه، ترور و سایر عملیات تروریستی در منطقه جنوب‌شرق کشور را داشتند که با الطاف الهی و عنایات اهل‌بیت عصمت و طهارت(ع) پیش از هر عمل تروریستی، هسته‌ها متلاشی و تروریست‌ها بازداشت شدند.

در کمیسیون امنیت ملی مطرح شد:

روایت غریب‌آبادی از شروط ایران در هرگونه توافق احتمالی

سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گفت: معاون وزیر خارجه در جلسه امروز کمیسیون تاکید کرد که در هرگونه توافق احتمالی، باید جنگ در همه جبهه‌ها از جمله لبنان خاتمه یابد. نیروهای آمریکایی از منطقه پیرامونی ایران خارج شوند. محاصره دریایی برداشته شده و تحریم‌ها لغو شود.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، ابراهیم رضایی در توضیح جلسه روز دوشنبه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس کمیسیون، اظهار کرد: جلسه کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با حضور آقای تقریب‌آبادی معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه برگزار شد وی توضیح داد: در این جلسه، معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه گزارشی از حضور وزیر خارجه درلجاین بریکس و همچنین سفرهای عراقچی به مسکو و پکن و دیدارهایش با مقامات روسیه و چین ارائه کرد. رضایی ادامه داد: در بخش دیگری از این جلسه، توضیحاتی درباره مذاکرات فعلی مطرح شد و گزارشی از پیشنهادهایی که به واسطه پاکستان میان جمهوری اسلامی ایران و آمریکا رد و بدل شده به اعضای کمیسیون ارائه شد. سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس خاطرنشان کرد: آقای تقریب‌آبادی تاکید دارد که در هرگونه توافق احتمالی، باید جنگ در همه جبهه‌ها از جمله لبنان خاتمه یابد. نیروهای آمریکایی از منطقه پیرامونی ایران خارج شوند. محاصره دریایی برداشته شده و تحریم‌ها لغو و دارایی‌های ایران آزاد شود. وی افزود: همچنین آقای تقریب‌آبادی گفت که جمهوری اسلامی ایران پیشنهادهای خود را برای طرف آمریکایی ارسال کرده اما آن‌ها هنوز پاسخ رسمی نداده‌اند. رضایی با اشاره به مباحث مطرح شده درباره جنگ تحمیلی سوم گفت: معاون وزیر امور خارجه با اشاره به جنگ ۴۰ روزه، بیان کرد که آمریکا تقاضای آتش‌بس و مذاکره را مطرح کرد و جمهوری اسلامی ایران در این جنگ هیچ‌گاه تقاضا مذاکره با آمریکا نکرد. همچنین تاکید شد که جمهوری اسلامی ایران پیروز قطعی جنگ ۴۰ روزه است و آمریکا و رژیم صهیونیستی شکست خوردند. وی ادامه داد: اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نیز در این جلسه دیدگاه‌ها، پیشنهادها و ملاحظات خود را مطرح کردند؛ اعضای کمیسیون تاکید کردند که تیم مذاکره‌کننده از خواسته‌های به حق ملت ایران کوتاه نیاید. همچنین باید توجه شود که جمهوری اسلامی ایران در این جنگ پیروز شده و از موضع پیروز با طرف مقابل مذاکره کند. سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس ادامه داد: همچنین اعضای کمیسیون تاکید داشتند که باید در تنظیم هرگونه تفاهم احتمالی دقت شود و مسئولان در اتخاذ مواضع خود وحدت داشته باشند.

یادداشت

آسیب به زیرساخت و اختلال انرژی؛ صنایع ایران در میانه یک بحران چندلایه

اسدالله غلام پور

اقتصاد ایران در سال جاری با مجموعه‌ای از بحران‌های هم‌زمان روبه‌رو شده است؛ بحران‌هایی که هر یک به‌تنهایی می‌توانستند فشار سنگینی بر تولید، معیشت و ثبات اقتصادی وارد کنند، اما هم‌پوشانی آن‌ها شرایطی پیچیده‌تر و پرهزینه‌تر ایجاد کرده است. اختلال در تامین انرژی، قطع گاز پتروشیمی‌ها و صنایع، خاموشی برق در بخش‌های صنعتی و خانگی، و همچنین آسیب‌های ناشی از تنش‌ها و حملات نظامی به زیرساخت‌ها، مجموعه‌ای از شوک‌های اقتصادی و امنیتی را شکل داده‌اند که آثار آن در تمامی بخش‌های اقتصاد قابل مشاهده است.

یکی از مهم‌ترین مشکلات کنونی، ناترازی مزمن در حوزه انرژی است. در سال‌های اخیر، افزایش مصرف داخلی، فرسودگی زیرساخت‌ها، کمبود سرمایه‌گذاری و محدودیت در توسعه نیروگاه‌ها و شبکه انتقال برق باعث شده است که ایران در فصل‌های گرم با کمبود برق و در فصل‌های سرد با کمبود گاز روبه‌رو شود. آمسال اما این مشکل ابعاد گسترده‌تری پیدا خواهد کرد. قطع یا محدود شدن گاز نیروگاه‌ها و صنایع بزرگ، به‌ویژه مجتمع‌های پتروشیمی، فولاد و سیمان، عملا بخشی از ظرفیت تولید کشور را از مدار خارج کرده است. پتروشیمی‌ها نقش بسیار مهمی در اقتصاد ایران دارند. این صنعت علاوه بر تامین بخشی از نیاز داخلی، یکی از اصلی‌ترین منابع ارزآوری کشور محسوب می‌شود. هرگونه محدودیت در تامین خوراک گاز یا اختلال در تولید، مستقیماً بر صادرات غیرنفتی اثر می‌گذارد و درآمد ارزی کشور را کاهش می‌دهد. در شرایطی که اقتصاد ایران تحت فشار تحریم‌ها و آتش بس تغیر مطمئن، قرار دارد و دسترسی به منابع ارزی محدود است، کاهش صادرات نفت و پتروشیمی می‌تواند بازار ارز را با تنش بیشتری مواجه کند.

از سوی دیگر، قطع برق صنایع نیز پیامدهای گسترده‌ای به همراه دارد. بسیاری از کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی برای ادامه فعالیت به برق پایدار نیاز دارند و خاموشی‌های مکرر، علاوه بر کاهش تولید، هزینه‌های سنگینی به صنایع تحمیل می‌کند. توقف خطوط تولید، آسیب به تجهیزات، افزایش هزینه نگهداری و کاهش بهره‌وری از جمله نتایج مستقیم این وضعیت است. در چنین شرایطی تولیدکنندگان ناچارند بخشی از افزایش هزینه‌ها را به مصرف‌کننده منتقل کنند و همین مسئله به رشد تورم دامن می‌زند. تورم یکی از نخستین آثار بحران انرژی و اختلال صنعتی است. هنگامی که تولید کاهش پیدا می‌کند و هزینه‌های تولید بالا می‌رود، قیمت کالاها و خدمات نیز افزایش می‌یابد. این مسئله در حوزه کالاهای اساسی، مصالح ساختمانی، محصولات پلاستیکی، فولاد، سیمان و حتی محصولات کشاورزی قابل مشاهده خواهد بود. افزایش هزینه حمل‌ونقل، رشد قیمت سوخت و اختلال در زنجیره تامین نیز به تشدید تورم کمک می‌کند. در نتیجه، فشار بیشتری بر معیشت خانوارها، به‌ویژه طبقه متوسط و اقشار کم‌درآمد وارد می‌شود.

در کنار تورم، بازار ارز نیز به‌شدت تحت تاثیر قرار می‌گیرد. کاهش درآمدهای صادراتی، افزایش ناطمینانی سیاسی و امنیتی، و رشد انتظارات تورمی معمولا باعث افزایش تقاضا برای ارز و طلا می‌شود. در چنین فضایی، مردم و فعالان اقتصادی تلاش می‌کنند ارزش دارایی‌های خود را حفظ کنند و همین موضوع می‌تواند به جهش نرخ ارز منجر شود. افزایش نرخ دلار نیز به نوبه خود تورم را تشدید می‌کند، زیرا بسیاری از کالاها و مواد اولیه وابسته به واردات هستند. بازار سرمایه نیز از این شرایط تاثیر می‌پذیرد. صنایع بزرگ بورسی مانند پتروشیمی‌ها، فولادی‌ها، پالایشی‌ها و سیمانی‌ها به‌طور مستقیم از قطع گاز و برق آسیب می‌بینند. کاهش تولید و صادرات این شرکت‌ها می‌تواند سودآوری آن‌ها را کاهش دهد و موجب افت شاخص‌های بورسی شود. علاوه بر این، در دوره‌های بحران امنیتی معمولا سرمایه‌گذاران ترجیح می‌دهند دارایی‌های خود را از بازارهای پرریسک خارج کرده و به سمت بازارهای امن‌تر مانند طلا، ارز یا دارایی‌های فیزیکی حرکت کنند. پیامدهای اجتماعی این وضعیت نیز قابل توجه است. خاموشی‌های گسترده، افزایش قیمت کالاها، کاهش اشتغال صنعتی و افت قدرت خرید، سطح نارضایتی عمومی را افزایش می‌دهد. خانوارهایی که درآمد ثابت دارند بیش از دیگران آسیب می‌بینند، زیرا افزایش مداوم هزینه‌ها با رشد درآمد آن‌ها هم‌گونی ندارد. فشار اقتصادی همچنین می‌تواند موجب کاهش مصرف، افت سرمایه‌گذاری خانوارها و افزایش ناطمینانی نسبت به آینده شود. دولت نیز در چنین شرایطی با مشکلات متعددی روبه‌رو خواهد شد. کاهش صادرات و افت درآمدهای ارزی، کسری بودجه را افزایش می‌دهد. برای جبران این کسری، دولت ممکن است به استقراض، فروش اوراق یا افزایش پایه پولی روی بیاورد که هر سه می‌توانند آثار تورمی داشته باشند. از سوی دیگر، افزایش هزینه‌های بازسازی زیرساخت‌ها و حمایت از بخش‌های آسیب‌دیده، فشار مضاعفی بر منابع مالی دولت وارد می‌کند. در سطح کلان، تداوم این وضعیت می‌تواند اقتصاد ایران را وارد مرحله‌ای از افت رکود تورمی کند؛ وضعیتی که در آن رشد اقتصادی کاهش می‌یابد اما تورم همچنان بالا باقی می‌ماند. بر رکود تورمی یکی از دشوارترین شرایط اقتصادی است، زیرا هم تولیدکنندگان و هم مصرف‌کنندگان به‌طور هم‌زمان آسیب می‌بینند و سیاست‌گذاری اقتصادی نیز پیچیده‌تر می‌شود. با این حال، شدت و تداوم این پیامدها به چند عامل بستگی دارد؛ از جمله مدت‌زمان تنش‌های امنیتی، میزان آسیب به زیرساخت‌ها، توان دولت در مدیریت شبکه انرژی، امکان حفظ صادرات نفت و پتروشیمی و همچنین سطح اعتماد عمومی و ثبات بازارها. اگر تنش‌ها در کوتاه‌مدت کنترل شوند و دولت بتواند بخشی از مشکلات انرژی را مدیریت کند، ممکن است اقتصاد نهایتا با یک شوک موقتی روبه‌رو شود. اما در صورت تداوم بحران و فرسایشی شدن شرایط، آثار آن می‌تواند برای چند سال بر رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری، اشتغال و رفاه عمومی سایه بیندازد. نتیجه اینکه اقتصاد ایران در مقطع کنونی با بحرانی چندوجهی مواجه است که در آن مشکلات ساختاری حوزه انرژی با فشارهای امنیتی و سیاسی ترکیب شده‌اند. قطع گاز صنایع، خاموشی برق، کاهش تولید و اختلال در صادرات، زنجیره‌ای از پیامدهای اقتصادی از جمله تورم، افزایش نرخ ارز، رکود تولید و فشار معیشتی را به همراه دارد. در چنین شرایطی، مهم‌ترین چالش کشور تعطیل ثبات اقتصادی و جلوگیری از تعمیق رکود تورمی خواهد بود. مدیریت موثر منابع انرژی، کاهش تنش‌ها، حمایت هدفمند از تولید و ایجاد اطمینان در بازارها می‌تواند نقش مهمی در کاهش آثار این بحران ایفا کند؛ در غیر این صورت، اقتصاد ایران ممکن است وارد دوره‌ای طولانی از کاهش رشد، افزایش هزینه‌های زندگی و فرسایش توان تولیدی شود.

zamanagahi@chmail.ir